

ආහාර වනාන්තර යනු, වන භූමි පරිසර පද්ධති මත පදනම් වූ, මනුෂ්‍ය අවශ්‍යතාවයන් සඳහා ආහාර, ඖෂධ හා වෙනත් පහසුකම් සපුරාලීමේ හැකියාවක් ඇති පළතුරු හෝඟ, පඳුරුමය ශාක, පැළෑටි , වැල් වර්ග , බහු වාර්ෂික ඵලවලු හෝඟ වලින් සුසංගත වූණු නඩත්තු කටයුතු අවම වශයෙන් සිදු කිරීමට අවශ්‍ය වන්නා වූ තිරසර වනාන්තර පද්ධතියකි. දැවමය පරිසර පද්ධතියක අනුකරණයක් සහිත කාලීන අවශ්‍යතාවය මූලික කොටගත් පරිසර විද්‍යා තාක්ෂණයන් උපයෝගී කර ගනිමින් පළතුරු හා දාඩ ඵල ශාක උඩුවියන් මට්ටමින් ද ආහාර උපදවන පඳුරු , වාර්ෂික හා බහු වාර්ෂික ශාක යටි වියන් මට්ටමින් ද ස්ථාපිත කොට ඇති කරන ලද්දකි.

දර්ශීය ආහාර වනාන්තරයක ස්ථර 07ක් හඳුනා ගත හැක.

01. උඩුවියන් ස්ථරය (Canopy layer)
02. යටි වියන් ස්ථරය(Low tree layer)
03. පඳුරු ස්ථරය (Shrub layer)
04. අකාෂ්ඨීය ශාක ස්ථරය (Herbaceous layer)
05. අල හෝඟ ස්ථරය /රෙරයිසො ස්ථරය (Rhyzosphere /Root crop layer)
06. බිම් වැස්ම / පස මතුපිට ස්ථරය (Ground cover)
07. වැල් වර්ග / සිරස් ස්ථරය (Vertical layer)

පේළි කිහිපයකට සිටු වන ලද ශාක ගොන්නක් ආහාර වනාන්තරයක් නොවේ. එය පළතුරු වත්කකි. එසේම යටි වගාවක් සහිත ශාක පේළි කිහිපයක් ද ආහාර වනාන්තරයක් නොවේ. එය යටි වගාව සහිත පළතුරු උයන /වගාව. ආහාරමය ශාක පේළි සමඟ වෙනත් ශාක පේළි කිහිපයකින් සමන්විත වගාව අතරමැදි බෝග සහිත පළතුරු වගාවකි. නියත ආහාර වනාන්තරයක සාමාන්‍ය වනාන්තරයක ද දක්නට ලැබෙන පෙර සඳහන් ස්ථර 07 ම පැවතීම අනිවාර්ය නොවේ. නමුත් ස්ථර 02ට වඩා වැඩි (බහුස්ථර) වශයෙන් පැවතිය හැක. ඉන් වැදගත්ම කරුණ වනුයේ එය ස්වාධීන ස්ව-පෝෂිත ජෛවීය පරිසර පද්ධතියක් වීමය.

මෙයට අමතරව ආහාර වනාන්තරයක දැකිය හැකි සුවිශේෂ ගුණාංග බොහොමයක් වේ. ඒවා නම්,

- 01) ඉහළ ඵලදායිතාවයක් පැවතීම - ඉහළ සනත්වයකින් ශාක පිහිටීම වැඩි ඵලදායිතාවයක් ලැබීමට ද විවිධත්වයකින් යුතු ශාක වර්ග වීම වසර පුරාම අඛණ්ඩ ඵලදායිතාවයක් වසර පුරා ලැබීමට ද හේතු වේ.
- 02) ස්වභාවික කොළ රොඩු කොම්පෝස්ට් සහ පොහොර පැවතීම - ඉහළ සනත්වයකින් ශාක පිහිටීම වැඩි ඵලදායිතාවයක් ලැබීමට ද විවිධත්වයකින් යුතු ශාක වර්ග වීම වසර පුරාම අඛණ්ඩ ඵලදායිතාවයක් වසර පුරා ලැබීමට ද හේතු වේ.
- 03) ස්වභාවික පළිබෝධ පාලනය - රසායනික පාලනයක් (කෘමිනාශක) අවශ්‍ය නොවේ. ස්වභාවික විලෝපිකයින් මගින් පළිබෝධ පාලනය සිදු වේ. ආහාර වනාන්තරවල අවශ්‍ය පමණ මල් පැණි (මධුචිත) ඇත. එබැවින් එහි විලෝපික කෘමීන්ට කදිම වාසස්ථානයක් බවට පත් වේ. මෙය අඛණ්ඩ ස්වභාවික පළිබෝධ පාලනයකට හේතු වේ.
- 04) එක් ශාක විශේෂයක් විශාල ප්‍රදේශයක තනි වගාවක් ලෙස ස්වභාවිකව හටගැනීමක් සිදු නොවේ. විවිධ විශේෂයන්ට අයත් ශාක එකම භූමියක වගා කිරීම එම ශාකවල වර්ධනයට ද හිතකර වේ. මෙමගින් ශාක පළිබෝධ හා රෝගවලට දක්වන ප්‍රතිරෝධීතාවය ඉහළ යන අතරම ඒවායේ ඵලදායිතාවය ද ඉහළ යයි.
- 05) උවදුරු අවස්ථාවක දී වුවද පහසුවෙන් යථා තත්වයට පත් කරවයි - ස්වභාවයෙන් මිය යන ශාක එම ස්ථානවලම පසට එකතු වෙයි. ඒවා උදුරා එම ස්ථානවලින් ඉවත් කිරීමක් සිදු නොකරයි. මෙසේ දිරාපත් වන මුල් පස තුළ ජල පරිවහනය හා වායු ගබඩා කරන පද්ධති ලෙස ක්‍රියා කරයි.

ඉහත කරුණු සියල්ල එකට ගත් කල වනාන්තරවලට වඩා වැඩි දියුණු වඩා ප්‍රයෝජ්‍ය සංකල්පයක් ලෙස ආහාර වනාන්තර හැඳින්විය හැක. මූලික ශ්‍රමය හැරුණු විට එය පවත්වාගෙන යාම සඳහා ශ්‍රමයක් අවශ්‍ය නොවේ. එනම් කෘමිනාශක යෙදීම, වල් නෙලීම, පස පෙරලීම, හෝග මාරු කිරීම් වැනි පාලන ක්‍රම එකක් වත් ආහාර වනාන්තර වලට අවශ්‍ය නොවේ. අනෙක් අතට ගත් කල යොදන ශාක බහුවාර්ෂික/ වාර්ෂික ශාක වීම ද එක් හේතුවකි.

අරමුණු :

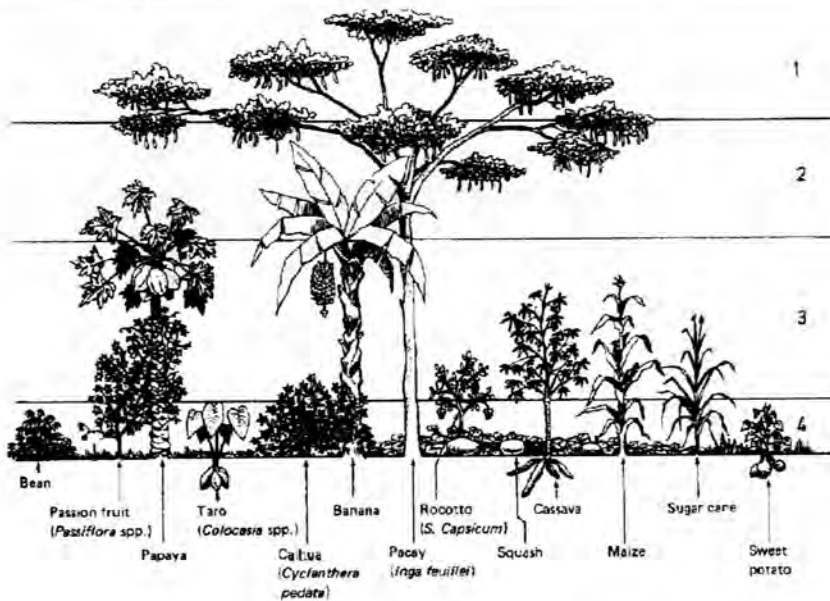
- 01) අවට පරිසරයේ සිටින ජීවීන් සියල්ලට හා ප්‍රජාවේ වෙසෙන මිනිසුන්ට අවශ්‍ය ස්වභාවික ආහාර ලබා ගැනීමේ පහසුව.
- 02) ස්වභාවික කෘමීන්,කුරුල්ලන් වැනි සතුන්ට වාසස්ථාන වීම. එමගින් ස්වභාවික පරිසර සුන්දරත්වය වැඩිදියුණු වීම හා සුරැකීම සිදු වේ.
- 03) දේශීය පළතුරු ,එළවලු වලට වැඩි ඉල්ලුමක් ඇති වීම හා විදේශ විනිමය ආරක්ෂා වීම.
- 04) ලංකාවෙන් වදවී ගෙන යන එළවලු ,පළතුරු ප්‍රචලිත කිරීමට උර දීම.
- 05) වාර්ෂික ද්වි-වාර්ෂික හා බහුවාර්ෂික ආහාර නිෂ්පාදනය නිසා වසර පුරා ඉහළ ඵලදායිතාවක් ලැබීම.

ශ්‍රී ලංකාව ඉහළ ජෛව විවිධත්වයකින් පොහොසත් බැවින් පළතුරු, එළවලු ,කුළුබඩු හා ඖෂධීය ගුණයෙන් යුතු ශාක වැනි ආහාරමය ශාක විශාල සංඛ්‍යාවකින් යුක්ත වෙයි. ඒ අතර උග්‍ර භාවිත ආහාරමය ශාක වර්ග ද බොහෝමයකි.

ආහාරමය ශාක පහත පරිදි ශාක ස්ථර වලට බෙදා වෙන් කොට දැක්විය හැකිය.

උඩුවියන් ස්ථරය	යටිවියන් ස්ථරය	පළුරු ස්ථරය	අකාෂ්ඨීය ශාක ස්ථරය	අල හෝග ස්ථරය	බිම් වැස්ම	වැල්වර්ග/ සිරස් ස්ථරය
අඹ	සැපතීල්ලා	දෙහි	පොල් පලා	මඤ්ඤාක්කා	ඉරමුසු	වැල් දොඩම්
ලාවුලු	කටු ආකා	පේර	ලුණු වීල	බතල	වට්ටක්කා	ගම්මිරිස්
මැංගුස්	කෙසෙල්	දොඩම්		හුලංකිරිය	පත්තක්කා	අර්තාපල්
බෙලි	ලොව්	රම්පේ		ඉන්තල	පිපිඤ්ඤා	මිදි
දිවුල්	උගුරැස්ස	අනෝදා		කිරි අල	මුං	වැටකොලු
කෝන්	ගස්ලබු	කොකෝවා		කටු අල	මුලුණුවැන්න	මැ
වීර	කරපිංචා	ඇඹුල් පේර		වැල් අල	කිරි අල	පුහුල්
පලු	කතුරු මුරුංගා	පැම්සන්		කීඩාරම් අල	ගිරා පලා	ලබු
වෙරලු	බැදි දෙල්	දෙලුම්		වැල් අල	තම්පලා	කරවිල
පෙයාර්ස්	බිලිං	ඇඹුරැල්ලා		කුකුළල	කැකිරි	භාතවාරිය
අලි පේර	කපු	කොහිල		හුලං කිරිය	ගස් නිවිති	හිඳස්ස
කිතුල්	උක් ගස	ජපන් බටු			පිටසුදු සාරණ	නිවිති
කොස්/වරකා	කෝපි	අන්තාසි			අක්කපාන	මුගන්තාව
පුවක්	රඹුටන්	කැබැල්ල			කිරි අලුණ	දඹල
තැඹිලි/පොල්	වෙරි	තිබ්බටු			කිරි හැන්ද	කෝවක්කා
දෙල්	ගඩුගුඩා	කෙඹු			කෙකටිය	ගැට කුඹ
සියඹලා	ඩොංගා	පෙනි කෝර			ගෙද	වැල් කොහිල
ගල් සියඹලා	නෙල්ලි	රණවරා			ගොටු කොළ	වැල් තිබ්බටු
ජම්බු	රට නෙල්ලි	කටු තම්පලා				වැල් පෙනෙල
තල්	මුරුංගා	එලබටු				බෝංචි
මොර		බඩ ඉරිඟු				හිඹුටු
මාදං		මිරිස්				පිපිඤ්ඤා
ගොරකා		මාළු මිරිස්				පතෝල
දුරියන්		පනා				
ජම්බෝල		දං				
කර		සේර				
නම්නං		රම්පේ				
කිරි ලාවලු						
දමනිය						
කිරිල්ල						
එරබදු						

- විවිධ ස්ථර වල ශාක පිහිටන ආකාරය -